

Dr. J. KOVAČEVIĆ,
Zagreb — Kačićeva 9

POVODOM DESETGODIŠNJICE INICIJATIVE DRUŠTVA AGRONOMA U VEZI S OSNUTKOM CENTRALNE POLJOPRI- VREDNE KNJIŽNICE NR HRVATSKE

1. POVIJESNI PREGLED OSNUTKA CENTRALNE POLJOPRIVREDNE KNJIŽNICE NR HRVATSKE

Inicijativu za osnivanje **Centralne poljoprivredne knjižnice NR Hrvatske** dalo je Društvo agronoma NR Hrvatske, odnosno tada još Agromomska sekcija Društva inženjera i tehničara NR Hrvatske. Na plenumu navedene Sekcije 7. II. 1946. god. usvojen je zaključak, da se poradi na fuzioniranju raznih poljoprivrednih knjižnica u Zagrebu i Hrvatskoj u jednu centralnu. U Zagrebu i u pokrajini postojalo je nekoliko neorganiziranih, nesređenih i nepristupačnih poljoprivrednih dragocjenih knjižnica. Tako je na pr. Poljoprivredno-šumarski fakultet bio u posjedu dviju većih knjižnica. Jedna veća bila je vlasništvo bivšeg Hrvatsko-slavonskog gospodarskog društva, a druga manja ostavština prof. Dr. **O. Frangeša**. Hrvatsko-slavonsko gospodarsko društvo od svoga osnutka (24. XI. 1841.) prikupljalo je razne poljoprivredne knjige i publikacije (stručne, naučne i popularne) kako domaće, tako i iz cijeloga svijeta. Ova akcija bila je uspješna, kako je vidljivo iz godišnjih izvještaja pomenutog Društva, koji su bili štampani u Gospodarskom listu, koji je osnovan 26. I. 1848. Publikacije je društvo pribavljalo darovima od domaćih rodoljuba i poklonima od raznih stranih poljoprivrednih ustanova i društava, kao i kupnjom. Na taj način prikupljen je veliki fond knjiga. Likvidacijom Hrvatsko-slavonskog gospodarskog društva za bivše Jugoslavije ova je knjižnica pripala Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Zagrebu. No ona je više nego 20 godina ležala u sanducima neiskorišćena sve do osnutka ove knjižnice.

Poljoprivredno-šumarski fakultet naslijedio je dragocjenu biblioteku od pokojnog prof. dr. O. Frangeša, koja je sadržavala uglavnom djela s područja poljoprivredne ekonomike.

U fond današnje Centralne poljoprivredne knjižnice ušla je većim dijelom knjižnica bivšeg **Višeg gospodarskog učilišta u Križevcima**. Bivše više gospodarsko učilište kao najstarija viša poljoprivredna škola i kao najstarija naučna ustanova na Balkanu prikupila je ogromnu naučnu i stručnu poljoprivrednu knjižnicu. Nsljednik ove knjižnice postala je Srednja polj. škola, odnosno Poljoprivredni tehnikum u Križevcima. Odlukom bivšeg Ministarstva poljoprivrede i šumarstva NR Hrvatske od 21. I. 1947., a na prijedlog bivše Sekcije DITH-e osnovana je Centralna poljoprivredna knjižnica NR Hrvatske. U smislu ove odluke a u sporazumu s Poljoprivrednim tehnikumom izdvojene su sve knjige iz navedene knjižnice, koje nisu od nekoga interesa za naučno-pedagoški rad nastavnika tehnikuma. Na ovaj način izdvojen je veći dio iz pomenute knjižnice poljoprivrednih knjiga i časopisa za Centralnu poljoprivrednu knjižnicu NR Hrvatske.

Zajedno s knjigama bivšeg gospodarskog učilišta primljena je cjelokupna knjižnica bivšeg profesora učilišta **Gustava Vichodila**, koja je uz poljoprivredne knjige zadržavala i beletristiku.

Već pomenutom odlukom bivšeg Ministarstva poljoprivrede i šumarstva NR Hrvatske dodijeljena je i cjelokupna knjižnica ovoga ministarstva, koje je naslijedilo prilično veliki fond knjiga još od bivšeg Gospodarskog odjela Hrvatsko-slavonsko-dalmatinske vlade, odnosno od bivše Uprave Savske banovine i t. d.

Još prije donesene odluke o osnutku Centralne poljoprivredne knjižnice NR Hrvatske prikupljeno je u toku 1945. god. nakon oslobođenja, te u toku 1947. god. mnogo knjiga na imanjima (dvorcima) bivših veleposjednika. Ove knjige također su ušle u fond Centralne poljoprivredne knjižnice NR Hrvatske. God. 1947. ustupila je iz svoje knjižnice bivša Srednja poljoprivredna škola iz Poreča priličan broj duplikata i starijih godišta raznih poljoprivrednih publikacija. Na taj način ušlo je u fond ove knjižnice dosta materijala, koji se odnosi na Istru i mediteransku poljoprivredu. Jedan dio publikacija ustupila je i knjižnica bivše Niže poljoprivredne škole u Pazinu.

Na izneseni način prikupljen je osnovni fond za Centralnu poljoprivrednu knjižnicu NR Hrvatske od cca 25.000 knjiga i godišta časopisa. Bivša Agromomska sekcija DITH-a nakon pomenutog plenuma podnijela je obrazloženi prijedlog tadanjem Ministarstvu poljoprivrede i šumarstva, da se od naprijed navedenih knjižnica, odnosno knjižničkog fonda osnuje **Centralna poljoprivredna knjižnica NR Hrvatske** pri Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Zagrebu. U to vrijeme Ministarstvo je bilo budžetski i stručni AOR Poljoprivredno-šumarskog fakulteta. Kasnijim reorganizacijama fakultet je kao i knjižnica došla pod resor prosvjete. **Sada je knjižnica ustanova Poljoprivredno-šumarskog fakulteta.**

U već citiranoj odluci o osnutku Centralne poljoprivredne knjižnice NR Hrvatske bila je odredba, da pri knjižnici bude Knjižničko vijeće, koje se sastojalo od sedam članova, kao predstavnika ustanova (Poljoprivredno-šumarski fakultet, Ministarstvo, Društvo agronoma i Poljoprivredni zavodi). Knjižničko vijeće po odluci trebalo je voditi brigu o stručnom radu knjižnice. Jedno je vrijeme vijeće radilo, a kasnije je prestalo radom, iako bi po odluci o osnutku ove knjižnice moralo postojati i raditi. Knjižničko vijeće je u neku ruku funkcioniralo kao društveno upravljanje.

2. SADANJE STANJE

Kao ocjenu sadanjeg stanja za ovu knjižnicu može se reći, iako je fakultetska ustanova, da je javnoga značaja. Njome se ne služe samo nastavnici i studenti fakulteta, nego agronomi i ostali javni radnici iz Hrvatske, pa i iz ostalih republika. Ovakvom opće jugoslavenskom i javnom značaju ove knjižnice pridonio je u prvom redu bogati knjižnički fond, njena sredenost i organiziranost.

Nakon osnivanja knjižnice već polovinom 1947. god. imenovano je prvo osoblje, koje je marljivo pristupilo sređivanju i inventariziranju knjižnice, tako da je ista otvorena već u X. mjesecu 1948. god.

Knjižnica je naslijedila priličan broj publikacija duplikata, triplikata i t. d., kao i razne poljoprivredne knjige. Viškove poljoprivrednih knjiga ustupila je novoosnovanim jugoslavenskim Poljoprivrednim fakultetima u Skopju, Sarajevu i Novom Sadu. Razne nepoljoprivredne knjige ustupila je, a djelomično i vršila zamjenu sa Sveučilišnom knjižnicom (Zagreb), Medicinskim fakultetom (Zagreb), Pravnim fakultetom (Zagreb) i Centralnom pedagoškom knjižnicom (Zagreb). Na ovaj način opet je došla do izvjesnog broja poljoprivrednih knjiga.

Nakon osnutka knjižnica je povećala svoj fond publikacija bilo darovima ili kupnjom, kako se to vidi iz tabele:

Povećanje fonda publikacija u razdoblju 1947.—1955. god.

Godina	Broj darovanih publikacija	Broj kupljenih publikacija
1947.	1218	548
1948.	536	971
1949.	516	1077
1950.	1024	1223
1951.	404	931
1952.	277	577
1953.	256	774
1954.	860	900
1955.	503	605

Sveukupni broj sadanjenh knjiga i godišta časopisa iznosi 30.005. Još nije sav materijal inventariziran.

Posuđivanje u razdoblju 1949.—1955. god.

Godina	Broj posuđenih knjiga i godišta časopisa	Broj posuđenih pojedinih brojeva časopisa	Broj posudilaca
1949.	1515	159	426
1950.	2581	417	435
1951.	3815	294	472
1952.	4417	358	365
1953.	5336	334	328
1954.	4890	306	291
1955.	4711	318	282
Svega:	27309	2186	2599

Centralna poljoprivredna knjižnica djelujući kroz razmjerno kratko vrijeme postala je značajna poljoprivredna opće jugoslavenska ustanova. Izgleda da je među ostalim ovome pridonio i njen smještaj u starim fakultetskim prostorijama na trgu Maršala Tita, budući da je na taj način lakše pristupačna svima interesentima.

3. PERSPEKTIVA

U perspektivne zadatke knjižnice osim obnove Knjižničkog vijeća i završetka inventariziranja zaostalog materijala u bližoj ili daljoj budućnosti trebalo bi urediti slijedeće:

1. Izraditi i odštampati katalog publikacija knjižnice,
2. Obraditi časopise, t. j. sastaviti štampati bibliografiju časopisa,
3. Pri knjižnici osnovati odjeljenje za razmjenu poljoprivrednih publikacija s inozemstvom,
4. Urediti laboratorij za dokumentaciju (izrada fotosnimaka),
5. Za sada prostorije jedva zadovoljavaju potrebe. Neophodno bi bilo potrebno, da knjižnica što prije dobije veće prostorije naročito oveću dvoranu za studente.

DIE LANDWIRTSCHAFTLICHE ZENTRAL-BIBLIOTHEK DER VOLKS-REPUBLIK KROATIENS

Die vorige agronomische Sektion der Gesellschaft der Ingenieur und Techniker der Volks-Republik Kroatiens (jeth die agronomische Gesellschaft der Volks-Republik Kroatiens) gab. 7. II. 1949 J. den Vorschlag für Begründung der landwirtschaftlichen Zentral-Bibliothek der Volks-Republik Kroatiens neben dem Landwirtschaftlich-forstlichen Fakultät in Zagreb. Das land-

wirtschaftliche und forstliche Ministerium der Volks-Republik Kroatiens begründet die vorgenante Bibliothek 21. I. 1947.

Neu begründete Bibliothek umfasst folgende vorige Bibliotheken: 1. Die Bibliothek der vorigen landwirtschaftlichen krotisch-slawnische Gesellschaft, 2. Die Bibliothek von dr. Prof. O. Frangeš, 3. Die vorige Bibliothek der landwirtschaftlichen Abteilung der königlichen dalmatinisch-kroatisch-slavnischen Regierung, 4. Die Bibliothek der vorigen landwirtschaftlichen Hochschule im Križevci (Kreutz), 5. Die Bibliothek von Prof. G. Vihodil, 6. Zum Teil die Bibliothek der mittleren landwirtschaftlichen Schule im Poreč (PARENZO), 7. Zum Teil die Bibliothek der niedrigen landwirtschaftlichen Schule im Pazin und 8. Die landwirtschaftlichen Bücher von den vorigen landwirtschaftlichen Gütern.

Jetzt umfasst die landwirtschaftliche Zentral-Bibliothek cca 30.000 Bücher. Die Bibliothek ist öffentlich und allgemein-jugoslavisch. Diese Bibliothek ist auch die größte landwirtschaftliche Bibliothek im Jugoslawien.